

Avortament legal a Catalunya, 2009

Registre d'interrupció voluntària de l'embaràs

Director general de Recursos Sanitaris

David Elvira i Martínez

Subdirector general de Serveis Sanitaris

Josep Davins i Miralles

Responsable de l'edició

Rosa Gispert Magarolas

Redacció i anàlisi de les dades

Roser Bosser i Giralt

M. del Mar Torné i Farré

Mònica Gasulla i Ramon

Processament de les dades i suport a l'edició

Roser Martí i Longàs

Marta Saló i Mascarreras

Sergi Cruz i Fernández

Agraïments

A tots els centres autoritzats per a la pràctica de la interrupció voluntària de l'embaràs, pel seu esforç en adaptar-se a la declaració de les dades mitjançant Internet.

Referència recomanada

Servei d'Informació i Estudis. Avortament legal a Catalunya, 2009. Registre d'interrupció voluntària de l'embaràs. Barcelona, Departament de Salut, Generalitat de Catalunya, novembre 2010.

Índex

1. Introducció.....	6
2. Circuit de recollida, elaboració i control de qualitat de les dades	7
3. Resultats.....	9
3.1. Nombre de casos i tipus de centre.....	9
3.2. Distribució territorial dels casos.....	10
3.3. Distribució per grups d'edat i nascuts vius.....	14
3.4. Evolució temporal de la taxa i raó d'avortament	15
3.5. Característiques de les dones	17
3.6. Informació sobre el control de la natalitat	21
3.7. Antecedents obstètrics de la dona	23
3.8. Característiques de l'embaràs i de la seva interrupció.....	25
4. L'avortament en el conjunt de l'Estat espanyol i en diversos països desenvolupats	27
5. Comentari.....	29
6. Relació de centres sanitaris que han notificat IVE durant l'any 2009.....	31
7. Referències bibliogràfiques.....	32

Índex de taules

Taula 1. Avortament legal de dones residents segons comarca de residència. Catalunya, 2009	12
Taula 2. Avortament legal de dones residents segons regió sanitària de residència. Catalunya, 2009..	13
Taula 3. Taxa i raó d'avortament segons grup d'edat. Catalunya, 2009.....	14
Taula 4. Evolució temporal de la taxa d'avortament de dones residents a Catalunya, 1987-2008	15
Taula 5. Evolució temporal de la raó d'avortament de dones residents a Catalunya, 1987-2008.....	16
Taula 6. Avortament legal segons grup d'edat i estat civil. Catalunya, 2009.....	18
Taula 7. Avortament legal segons nivell d'instrucció. Catalunya, 2009	19
Taula 8. Avortament legal segons situació laboral. Catalunya, 2009	19
Taula 9. Dones nascudes a l'estranger: lloc de procedència. Catalunya, 2009	20
Taula 10. Dones nascudes a l'estranger: any d'arribada a l'Estat espanyol. Catalunya, 2009.....	20
Taula 11. Avortament legal segons lloc d'informació sobre l'avortament. Catalunya, 2009.....	22
Taula 12. Avortament legal segons motiu. Catalunya, 2009	25
Taula 13. Avortament legal segons motiu i tipus de centre. Catalunya, 2009.....	26
Taula 14. Avortament legal segons mètode d'intervenció. Catalunya, 2009.....	26
Taula 15. Taxa d'avortament per 1.000 dones entre 15 i 44 anys segons comunitat autònoma de residència. Espanya, 2003-2008	27

Índex de figures

Figura 1. Avortament legal segons tipus de centre. Catalunya, 2009	9
Figura 2. Avortament legal segons lloc de residència. Catalunya, 2009	10
Figura 3. Avortament legal segons lloc de residència i origen. Catalunya, 2009	11
Figura 4. Avortament legal segons grup d'edat. Catalunya, 2009	17
Figura 5. Avortament legal segons estat civil. Catalunya, 2009	18
Figura 6. Avortament legal segons utilització de centres de planificació familiar. Catalunya, 2009.....	21
Figura 7. Avortament legal segons nombre de fills vius. Catalunya, 2009	23
Figura 8. Avortament legal segons avortaments voluntaris anteriors. Catalunya, 2009.....	24

1. Introducció

La interrupció voluntària de l'embaràs (IVE) es va regular legalment per primera vegada a Espanya l'any 1985, en els tres supòsits autoritzats en el vigent codi penal (risc per a la vida o la salut de la dona embarassada, presumpció de defectes del fetus i violació)¹. Aquest any 2010 s'ha publicat la segona norma legal² que modifica l'anterior, per tal de garantir una millor atenció a la salut de les dones, tot i que encara no s'han publicat els reglaments que l'han de desenvolupar pel que fa als sistemes d'informació i registre estadístic dels casos.

Així mateix, les dades que s'inclouen en aquest informe fan referència a les intervencions realitzades l'any 2009, en el qual encara era vigent la llei de l'any 1985 i els reglaments posteriors que la van desenvolupar. Segons això, la interrupció voluntària de l'embaràs es podia realitzar en tots els centres sanitaris públics i privats autoritzats³. A més, tots aquests centres, d'acord amb l'Ordre del Departament de Salut (DS) de 1986⁴ han proporcionat regularment la informació que nodreix la base de dades del Registre d'interrupció voluntària de l'embaràs del DS en la que es basa aquest informe⁵.

L'any 2008 es va posar en marxa un nou sistema de recollida de dades, l'IVE.NET, que permet que els centres declarin mitjançant Internet, de manera confidencial, la informació relativa a les IVE realitzades. Durant el 2009, encara han conviscut els dos sistemes de declaració, amb butlletes en paper i mitjançant l'enviament de dades per Internet, tot i que la major part dels centres ja van realitzar la declaració de les dades a través de l'IVE.NET.

L'any 2009 es van realitzar interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) en 30 centres de Catalunya, dels quals 19 són centres hospitalaris i 11 són extrahospitalaris. Els centres hospitalaris pertanyen majoritàriament a la província de Barcelona (14), 4 són de la província de Girona i 1 és de Lleida. Els extrahospitalaris també es troben quasi tots a la província de Barcelona (8), n'hi ha 2 a la província de Girona i 1 és de Tarragona.

2. Circuit de recollida, elaboració i control de qualitat de les dades

La major part de les dades de l'any 2009 s'han recollit amb l'aplicació IVE.NET. Amb aquesta nova eina, els centres accedeixen al Registre d'IVE mitjançant un codi personal que garanteix la confidencialitat de les dades i realitzen la declaració on-line de cada cas individual al qüestionari d'IVE. La detecció d'errors es realitza de manera simultània a l'entrada de les dades, per tant s'ha de validar el qüestionari abans de guardar-lo. Alguns centres envien les dades amb un fitxer de text i altres encara fan servir el qüestionari en paper. En aquests dos casos és el registre d'IVE qui s'encarrega de la càrrega de les dades, se segueix un procés de validació semblant al de les butlletes que declaren els centres "on line" i es contacta telefònicament amb els centres si apareixen avisos o errors. Les causes de l'avortament es codifiquen segons la Classificació Internacional de Malalties, 9a revisió, Modificació Clínica. L'elaboració i l'anàlisi de les dades s'han dut a terme al Registre d'IVE, mitjançant el paquet estadístic SPSS.

L'informe es basa en totes les IVE realitzades a Catalunya durant l'any 2009, excepte els apartats de distribució segons comarques i regions sanitàries (Taules 1 i 2), així com les taxes i raons provisionals per grups d'edat (Taula 3), que es calculen només amb les dades de les dones residents a Catalunya realitzades en centres catalans. És a dir, s'exclouen les residents en altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol i a l'estranger. Per calcular les taxes de l'any 2009 s'han utilitzat les dades de població corresponents a les estimacions postcensals facilitades per l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). Les dades corresponents a les dones residents per l'any 2009 són provisionals, ja que manquen les dades que recull el *Ministerio de Sanidad y Política Social* de les dones residents a Catalunya que realitzen la IVE en centres de la resta de l'Estat espanyol. L'evolució temporal de les taxes i raons d'IVE definitives dels anys anteriors per grups d'edat (Taula 4 i 5) inclou les IVE de dones residents a Catalunya, realitzades a Catalunya i a la resta de l'Estat espanyol. Per calcular aquestes taxes pel període 1987-2000 s'utilitzen les estimacions intercensals a 1 de juliol i pels anys 2001-2008 s'utilitzen les estimacions de població postcensals a 1 de juliol de l'IDESCAT⁶. Per al càlcul de les raons d'avortaments, els nascuts vius corresponen als naixements de dones residents a Catalunya facilitades per l'IDESCAT. Per al càlcul de la taxa global 15-44, tot i que s'inclouen els pocs casos d'IVE de les menors de 15 i les de més de 44 anys, es fa servir la població de dones d'edats compreses entre els 15 i els 44 anys.

Les Taules 9 i 10 mostren les dades d'IVE realitzades a Catalunya corresponents a dones nascudes a l'estranger. Aquestes taules, per tant, inclouen dones residents a Catalunya i a la resta de l'Estat espanyol, però exclouen les residents a l'estranger (per aquestes dones no es recull ni el país de naixement ni l'any d'arribada).

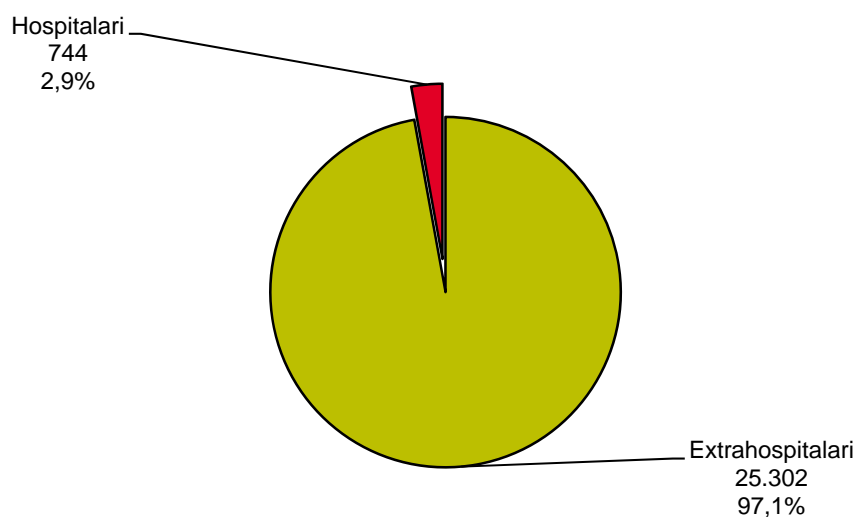
3. Resultats

3.1. Nombre de casos i tipus de centre

El nombre total d'interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) realitzades a Catalunya, durant l'any 2009, en centres autoritzats, ha estat de 26.046. Aquesta xifra suposa un descens del 3,3% respecte dels casos enregistrats l'any precedent.

El 97,1% han tingut lloc en centres extrahospitalaris privats i la resta (2,9%) en centres hospitalaris públics o privats (Figura 1).

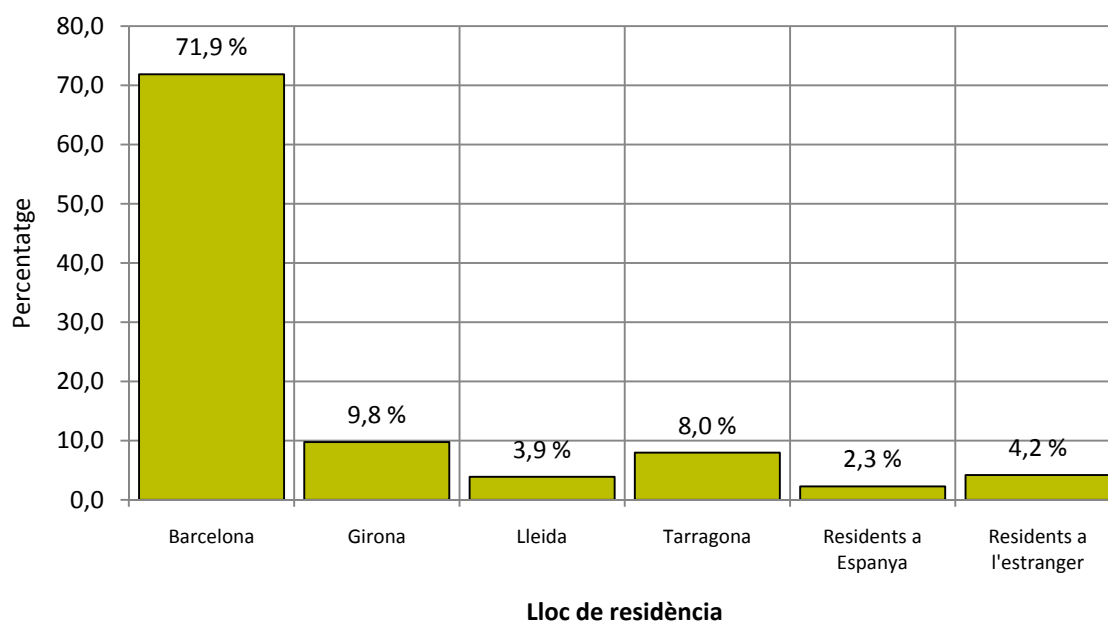
Figura 1. Avortament legal segons tipus de centre. Catalunya, 2009

3.2. Distribució territorial dels casos

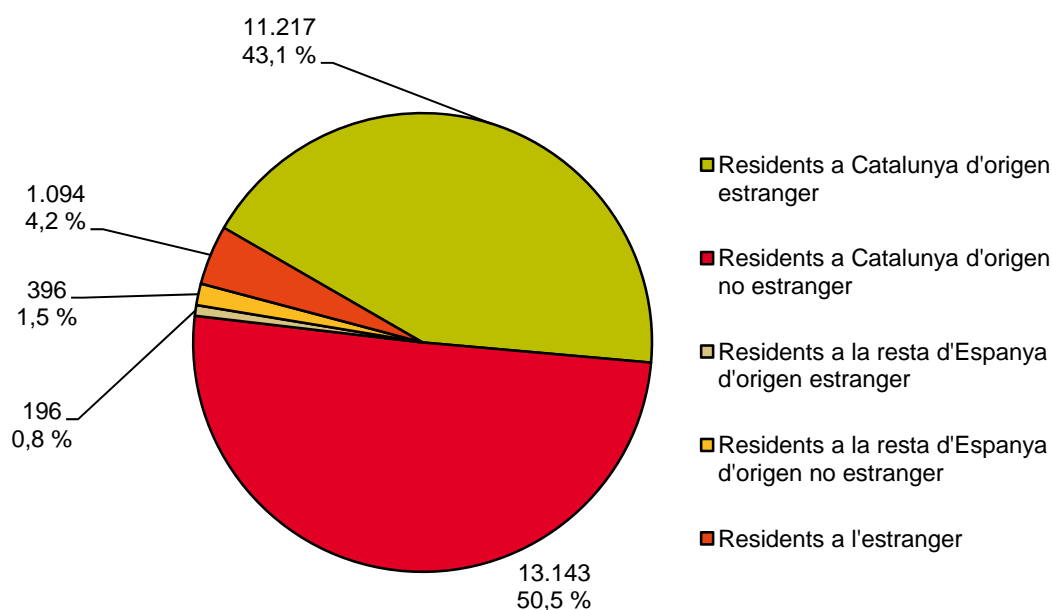
De totes les dones que han avortat a Catalunya (26.046), el 93,5% (24.360) hi resideix i el 6,5% (1.686) en viu fora (Figura 2). El 2,3% (592) són IVE de dones residents a altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol i el 4,2% (1.094) resideixen a l'estranger, majoritàriament a França (71,0% de les residents fora de l'estat). A més distància hi figuren les dones residents a Andorra i Itàlia (13,7 i 9,9% respectivament).

Figura 2. Avortament legal segons lloc de residència. Catalunya, 2009

De les dones que han realitzat una IVE a Catalunya (26.046), el 43,1% (11.217) hi resideixen i és d'origen estranger, això representa una reducció de 871 IVE i del 7,7% respecte l'any anterior.

Figura 3. Avortament legal segons lloc de residència i origen. Catalunya, 2009

A les Taules 1 i 2 hi ha la distribució de les dones segons la comarca i la regió sanitària de residència respectivament. Del total d'IVE de residents a Catalunya (24.360), més de la meitat són de dones que viuen a la comarca del Barcelonès (40,7%) i el Vallès Occidental (10,7%) (Taula 1).

Taula 1. Avortament legal de dones residents segons comarca de residència. Catalunya, 2009

Comarca	Nombre	%
Alt Camp	82	0,3
Alt Empordà	580	2,4
Alt Penedès	243	1,0
Alt Urgell	32	0,1
Alta Ribagorça	11	0,0
Anoia	276	1,1
Bages	421	1,7
Baix Camp	469	1,9
Baix Ebre	146	0,6
Baix Empordà	439	1,8
Baix Llobregat	2.195	9,0
Baix Penedès	272	1,1
Barcelonès	9.908	40,7
Berguedà	73	0,3
Cerdanya	47	0,2
Conca de Barberà	39	0,2
Garraf	383	1,6
Garrigues	20	0,1
Garrotxa	157	0,6
Gironès	715	2,9
Maresme	1.143	4,7
Montsià	117	0,5
Noguera	66	0,3
Osona	340	1,4
Pallars Jussà	20	0,1
Pallars Sobirà	13	0,1
Pla d'Urgell	57	0,2
Pla de l'Estany	76	0,3
Priorat	12	0,0
Ribera d'Ebre	28	0,1
Ripollès	38	0,2
Segarra	32	0,1
Segrià	653	2,7
Selva	498	2,0
Solsonès	36	0,1
Tarragonès	900	3,7
Terra Alta	16	0,1
Urgell	57	0,2
Val d'Aran	14	0,1
Vallès Occidental	2.612	10,7
Vallès Oriental	1.124	4,6
Total	24.360	100

La regió sanitària de Barcelona (72,4%) agrupa la major part de les IVE de residents a Catalunya (Taula 2).

Taula 2. Avortament legal de dones residents segons regió sanitària de residència. Catalunya, 2009

Regió Sanitària	Nombre	%
Alt Pirineu i Aran	137	0,6
Barcelona	17.645	72,4
Camp de Tarragona	1.739	7,1
Catalunya Central	1.148	4,7
Girona	2.500	10,3
Lleida	884	3,6
Terres de l'Ebre	307	1,3
Total	24.360	100

En relació amb el lloc de la intervenció, la major part de les interrupcions que s'han realitzat a Catalunya l'any 2009, han tingut lloc a la ciutat de Barcelona (82,5%) i l'11,6% a la ciutat de Girona. La majoria dels avortaments s'han realitzat en centres ubicats a la província de Barcelona (83,0%), un 11,8% a Girona i un 5,1% a Tarragona.

3.3. Distribució per grups d'edat i nascuts vius

Les taxes i les raons d'avortament de les dones residents a Catalunya segons grups d'edat corresponents a l'any 2009, es presenten a la Taula 3. Aquestes dades són provisionals, ja que manquen les IVE de dones residents a Catalunya que han realitzat la intervenció a la resta de l'Estat espanyol. En relació amb les dades també provisionals de l'any anterior, les taxes globals s'han reduït en un 3,9% i la raó ha augmentat en un 1,6%.

La taxa més elevada d'IVE la presenta el grup d'edat de 20 a 24 anys (27,57). Pel que fa a les IVE per cada 100 nascuts vius, els grups d'edats més joves són els que tenen les raons més elevades.

Taula 3. Taxa* i raó d'avortament segons grup d'edat. Catalunya, 2009**

Grup d'edat	Nombre	%	Taxa	Raó
<15	76	0,3	0,47	844,44
15-19	2.506	10,3	15,50	138,38
20-24	5.487	22,5	27,57	65,87
25-29	5.953	24,4	21,79	31,72
30-34	5.539	22,7	16,66	17,28
35-39	3.504	14,4	11,23	17,77
40-44	1.195	4,9	4,19	31,74
45-49	97	0,4	0,37	31,60
>49	3	0,0	0,01	20,00
Total	24.360	100	15,58	28,85

*Taxa: nombre d'IVE per cada mil dones del grup d'edat corresponent. Aquesta taxa correspon a les IVE de residents realitzades a Catalunya. Dades calculades amb les estimacions de població postcensals⁶ (DADES PROVISIONALS).

**Raó: nombre d'IVE per cada cent nascuts vius de mares del grup d'edat corresponent. Aquesta raó correspon a les IVE de residents realitzades a Catalunya. Dades calculades amb els naixements de mares residents facilitades per l'Idescat (DADES PROVISIONALS).

3.4. Evolució temporal de la taxa i raó d'avortament fins l'any 2008

Segons les dades definitives dels anys anteriors, fins l'any 2008 (Taula 4), hi ha hagut un creixement de les taxes d'avortament per la majoria de grups d'edat, en especial pel de dones de 20 a 29 anys. La taxa global també va presentar un increment respecte als precedents.

Taula 4. Evolució temporal de la taxa* d'avortament de dones residents a Catalunya, 1987-2008

Any	Grup d'edat									Total 15-44
	<15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	>49	
1987	0,00	0,03	0,14	0,20	0,13	0,14	0,11	0,03	0,00	0,13
1988	0,01	0,05	0,20	0,29	0,19	0,17	0,10	0,03	0,00	0,18
1989	0,01	1,96	3,68	3,20	2,88	2,58	1,40	0,13	0,00	2,66
1990	0,03	3,92	7,44	6,34	5,80	4,90	2,08	0,18	0,01	5,17
1991	0,05	4,20	9,10	7,24	6,30	5,04	2,34	0,26	0,00	5,82
1992	0,11	5,44	10,48	8,49	7,19	5,79	2,59	0,35	0,01	6,83
1993	0,09	5,87	10,45	8,89	7,44	5,75	2,54	0,28	0,01	7,00
1994	0,10	5,67	10,69	8,37	7,33	5,71	2,32	0,23	0,00	6,87
1995	0,10	6,42	11,63	9,96	7,66	5,92	2,58	0,25	0,01	7,58
1996	0,09	6,95	11,78	9,53	7,80	5,92	2,38	0,19	0,00	7,60
1997	0,10	7,14	11,32	9,07	6,89	5,44	2,25	0,24	0,00	7,21
1998	0,07	7,70	11,97	9,51	7,46	5,34	2,52	0,17	0,01	7,59
1999	0,15	9,64	13,51	10,13	8,41	5,89	2,46	0,23	0,00	8,48
2000	0,23	10,75	15,78	11,38	8,86	6,71	2,59	0,26	0,00	9,45
2001	0,19	11,33	16,57	12,06	9,68	6,90	2,62	0,20	0,00	9,88
2002	0,30	12,08	18,02	13,53	10,78	7,48	2,95	0,29	0,01	10,80
2003	0,37	12,28	18,11	13,47	10,31	7,14	2,71	0,25	0,00	10,56
2004	0,40	13,08	19,01	13,66	10,45	7,22	2,80	0,20	0,01	10,79
2005	0,35	13,43	20,27	14,45	10,80	7,66	3,10	0,25	0,00	11,29
2006	0,41	14,87	23,08	18,07	12,64	9,44	3,61	0,19	0,01	13,23
2007	0,52	16,14	25,95	19,21	13,75	9,65	3,62	0,27	0,01	14,16
2008	0,43	16,48	29,95	23,21	16,12	11,12	4,29	0,32	0,00	16,23

*Taxa: nombre d'IVE per cada mil dones del grup d'edat corresponent. Dades calculades amb les estimacions de població intercensals i postcensals⁶ (DADES DEFINITIVES).

Pel que fa a les raons d'avortament amb les dades també definitives, fins l'any 2008, es pot observar que el nombre d'IVE per cada 100 nascuts vius ha augmentat en la majoria dels grups d'edat, excepte en les dones menors de 20 anys, que presenten una reducció. La raó pel conjunt de les edats fèrtils també va augmentar respecte a l'any anterior.

Taula 5. Evolució temporal de la raó* d'avortament de dones residents a Catalunya, 1987-2008

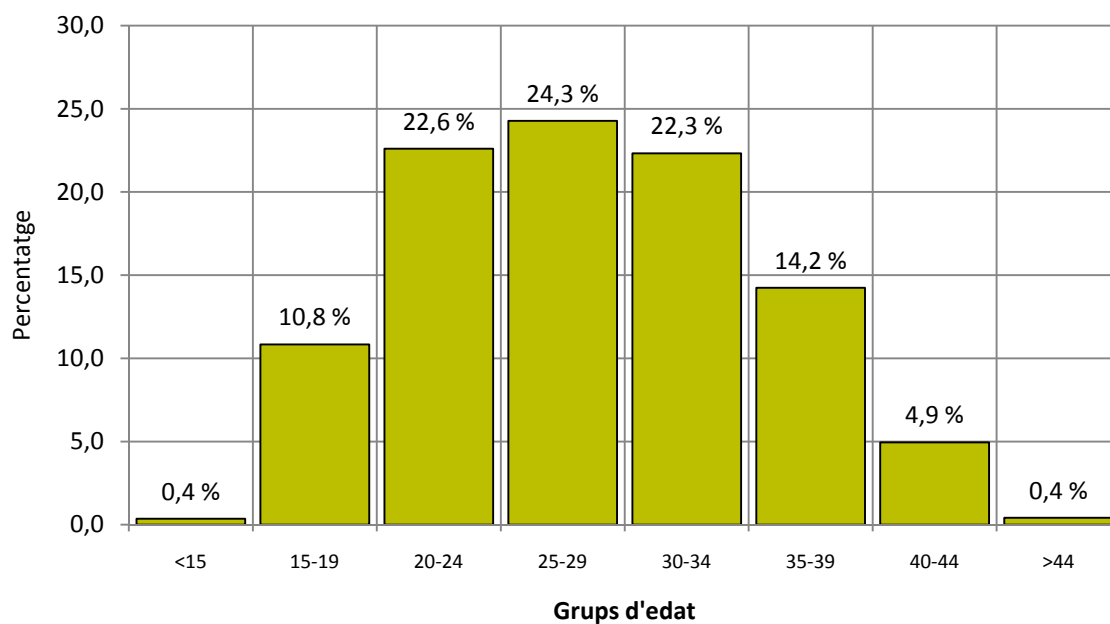
Any	Grup d'edat									Total 15-44
	<15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	>49	
1987	8,33	0,32	0,27	0,19	0,20	0,55	2,01	9,52	0,00	0,30
1988	20,00	0,55	0,43	0,28	0,27	0,73	2,11	8,06	0,00	0,41
1989	20,00	23,24	8,57	3,15	4,13	10,90	30,06	52,27	0,00	6,30
1990	44,44	53,25	18,73	6,39	8,13	20,25	48,65	68,75	100,00	12,46
1991	83,33	62,37	25,25	7,47	8,56	20,75	51,61	90,74	0,00	14,26
1992	183,33	87,44	31,64	8,79	9,17	22,19	59,38	200,00	50,00	16,52
1993	163,64	104,78	36,73	9,74	9,26	21,07	61,89	158,33	66,67	17,45
1994	257,14	106,95	42,37	9,62	8,96	20,39	51,30	130,56	0,00	17,46
1995	340,00	133,51	53,13	12,10	8,96	19,95	59,73	141,67	-	19,51
1996	166,67	143,35	56,57	12,06	8,69	19,00	53,44	125,81	0,00	19,34
1997	250,00	141,48	54,38	11,81	7,32	15,44	43,66	122,50	0,00	17,66
1998	91,67	144,00	58,79	13,30	7,86	14,39	47,80	89,74	200,00	18,62
1999	220,00	160,80	61,89	14,30	8,54	14,52	39,39	69,70	50,00	19,82
2000	206,25	153,53	66,19	15,97	8,50	15,09	37,29	85,48	14,29	20,73
2001	207,69	138,26	64,91	17,59	9,58	14,79	34,72	47,78	20,00	21,48
2002	477,78	135,22	62,32	19,91	10,61	15,30	36,70	66,67	50,00	22,66
2003	230,43	125,67	58,35	19,50	9,92	13,77	30,72	51,82	0,00	21,12
2004	322,22	126,31	54,79	19,75	9,93	13,48	29,44	38,66	15,38	20,83
2005	260,00	131,90	57,46	20,87	10,21	13,66	29,99	37,82	5,56	21,32
2006	305,00	134,98	60,46	25,75	12,37	16,07	33,43	22,86	21,43	24,63
2007	615,38	133,18	65,89	27,65	13,64	16,06	31,32	27,53	15,79	26,20
2008	425,00	127,98	67,73	31,70	15,74	17,21	34,55	41,50	0,00	28,60

* Raó: nombre d'IVE per cada cent nascuts vius de mares del grup d'edat corresponent. Aquesta raó correspon a les IVE de residents a Catalunya. Dades calculades amb els naixements de mares residents⁶ (DADES DEFINITIVES).

3.5. Característiques de les dones

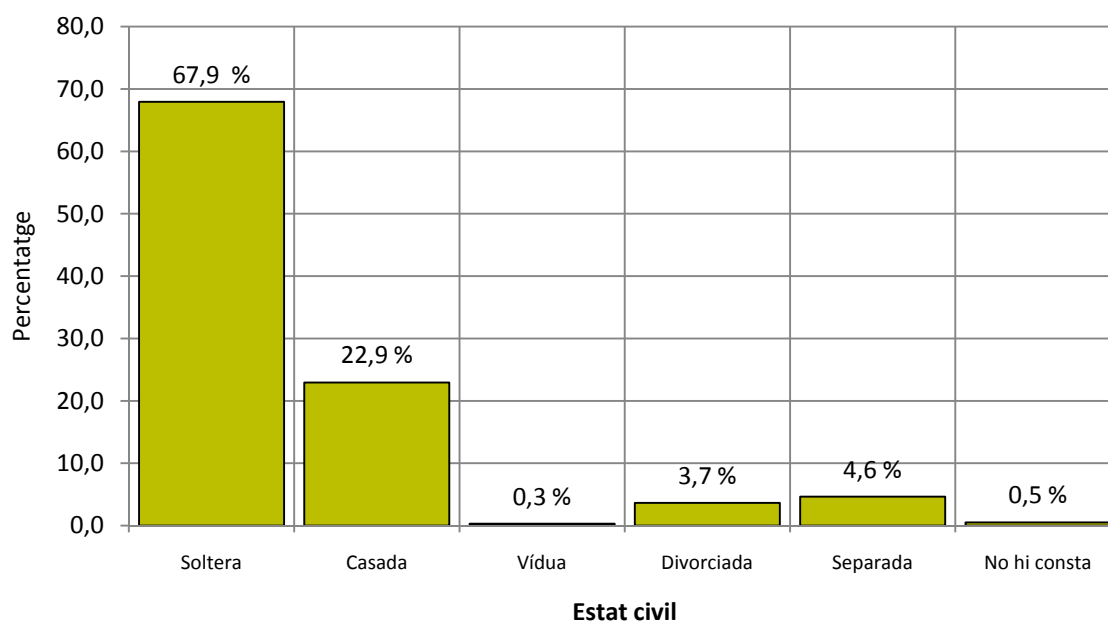
L'edat mitjana de les dones que han avortat a Catalunya és de 28,1 anys, amb una desviació estàndard de 6,8 anys. El grup d'edat al qual correspon el percentatge més elevat d'avortaments (24,3%) és el de dones de 25 a 29 anys, seguit del de 20 a 24 anys (22,6%). L'11,2% de les dones que han avortat té menys de 20 anys, i el 19,5% en té 35 o més (Figura 4 i Taula 6).

Figura 4. Avortament legal segons grup d'edat. Catalunya, 2009

El 67,9% correspon a dones solteres i el 22,9% a casades (Figura 5 i Taula 6). Del total, quasi la meitat (49,6%) manifesta que no conviu en parella.

Figura 5. Avortament legal segons estat civil. Catalunya, 2009

Taula 6. Avortament legal segons grup d'edat i estat civil. Catalunya, 2009

Grup d'edat	Estat civil						Total	%
	Soltera	Casada	Vídua	Divorciada	Separada	No hi consta		
<15	90	2	0	0	0	0	92	0,0
15-19	2.757	55	0	4	3	3	2.822	0,4
20-24	5.169	585	4	44	70	15	5.887	10,8
25-29	4.612	1.307	7	151	223	24	6.324	22,6
30-34	3.194	1.855	23	296	397	49	5.814	24,3
35-39	1.434	1.560	29	294	359	33	3.709	22,3
40-44	406	557	18	154	146	8	1.289	14,2
45-49	31	53	0	7	13	2	106	4,9
>49	1	1	0	1	0	0	3	0,4
Total	17.694	5.975	81	951	1.211	134	26.046	100
%	67,9	22,9	0,3	3,7	4,6	0,5	100	

En relació amb el nivell d'instrucció, el grup amb el percentatge més elevat correspon a les dones que tenen o estan cursant el primer cicle de l'educació secundària (Taula 7).

Taula 7. Avortament legal segons nivell d'instrucció. Catalunya, 2009

Nivell d'instrucció	Nombre	%
Analfabeta	88	0,3
Sense estudis	408	1,6
Educació primària	7.768	29,8
Educació secundària 1er cicle	8.492	32,6
Educació secundària 2on cicle (Batxillerat o FP)	6.071	23,3
Escoles universitàries	2.170	8,3
Facultats	940	3,6
Altres	11	0,0
No hi consta	98	0,4
Total	26.046	100

La situació laboral més freqüent (62,3%) és la de treballadora per compte d'altri, mentre que el 16,9% és en atur. Alhora, un 9,0% és estudiant i el 9,1% mestressa de casa (Taula 8).

Taula 8. Avortament legal segons situació laboral. Catalunya, 2009

Situació laboral	Nombre	%
Empresària	105	0,4
Professional lliberal	295	1,1
Treballadora per compte d'altri	16.224	62,3
Pensionista	102	0,4
Estudiant	2.355	9,0
En atur	4.399	16,9
Mestressa de casa	2.377	9,1
Altres	90	0,3
No hi consta	99	0,4
Total	26.046	100

De totes les interrupcions realitzades a Catalunya (de dones residents a Catalunya i a la resta de comunitats autònomes) 11.413 han nascut a l'estranger. Per país de procedència, els més freqüents són: Bolívia (19,1%), l'Equador (11,7%), Marroc (11,1%) i Romania (8,0%) (Taula 9).

Aquesta distribució ha variat respecte l'any anterior. S'ha reduït el nombre de dones nascudes a l'estranger, principalment a Amèrica del Sud.

Taula 9. Dones nascudes a l'estranger: lloc de procedència. Catalunya, 2009

Continent d'origen de les residents d'origen estranger	Nombre	%
Europa Unió Europea	1.419	12,4
Europa No Unió Europea	500	4,4
Àfrica	502	4,4
Àfrica Magrib	1.300	11,4
Amèrica del Nord	58	0,5
Amèrica Central	969	8,5
Amèrica del Sud	5.918	51,9
Àsia	637	5,6
Sud-est asiàtic	100	0,9
Oceania	1	0,0
No hi consta	9	0,1
Total	11.413	100

Més de la meitat de les dones (54,6%), han arribat els darrers anys, entre el 2005 i el 2009. Les dones que ho han fet entre el 2000 i el 2004 representen el 34,1%. Tot i això el nombre de dones que han avortat arribades abans del 2008 ha disminuït (Taula 10).

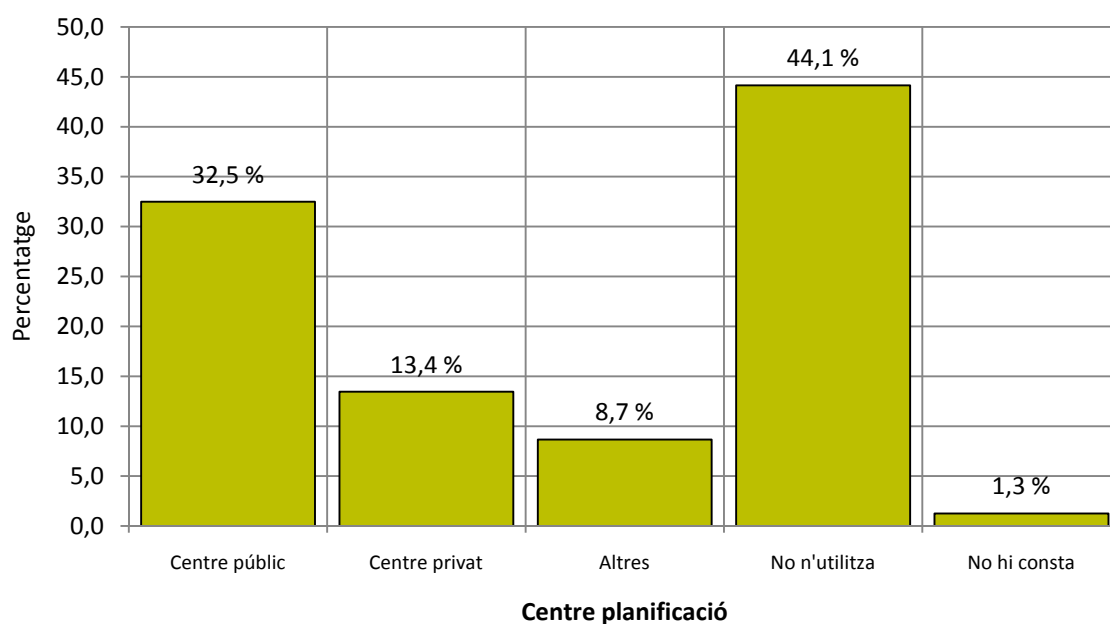
Taula 10. Dones nascudes a l'estranger: any d'arribada a l'Estat espanyol. Catalunya, 2009

Any d'arribada de les residents d'origen estranger	Nombre	%
<1980	12	0,1
1980-1999	1.086	9,5
2000	541	4,7
2001	681	6,0
2002	737	6,5
2003	863	7,6
2004	1.061	9,3
2005	1.049	9,2
2006	1.759	15,4
2007	1.567	13,7
2008	1.257	11,0
2009	609	5,3
No hi consta	191	1,7
Total	11.413	100

3.6. Informació sobre el control de la natalitat

El 54,6% de les dones que interrompen el seu embaràs a Catalunya ha acudit, en els dos darrers anys, a un centre de planificació familiar per a la utilització o el control de mètodes contraceptius. El 32,5% ho fan en un centre públic i un 13,4% en un centre privat. El 44,1% no ha anat a cap d'aquests centres (Figura 6).

Figura 6. Avortament legal segons utilització de centres de planificació familiar. Catalunya, 2009

Segons el que declaren, el 60,2% ha rebut informació sobre la possibilitat d'interrompre l'embaràs a la xarxa sanitària, un 44,1% a la pública i un 16,1% a la privada (Taula 11).

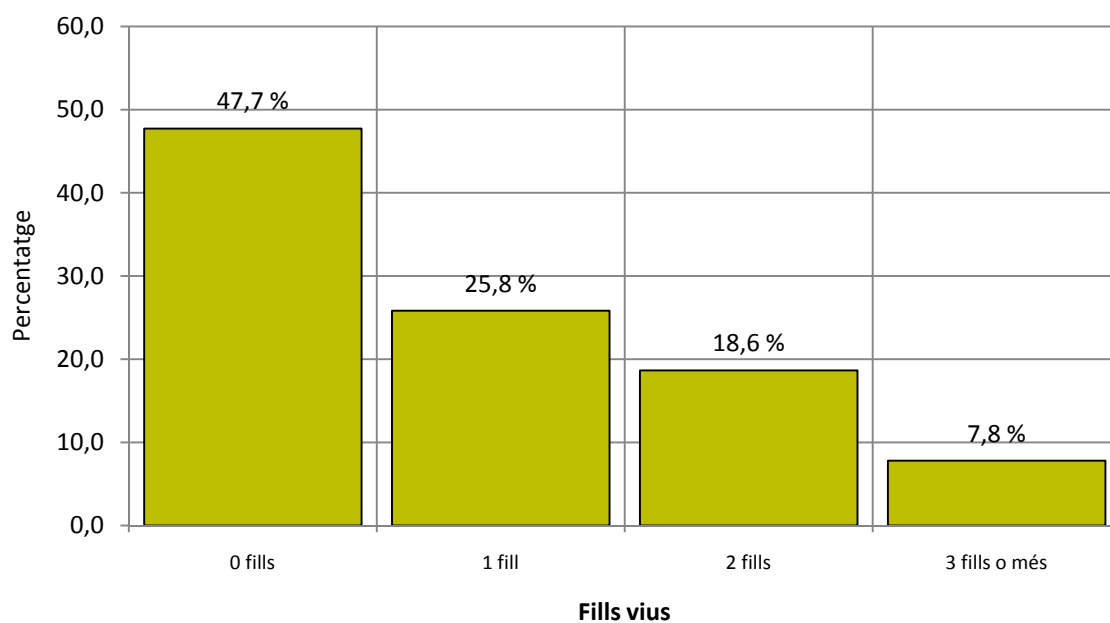
Taula 11. Avortament legal segons lloc d'informació sobre l'avortament. Catalunya, 2009

Lloc d'informació	Nombre	%
Centre sanitari públic	11.482	44,1
Centre sanitari privat	4.187	16,1
Altres	10.298	39,5
No hi consta	79	0,3
Total	26.046	100

3.7. Antecedents obstètrics de la dona

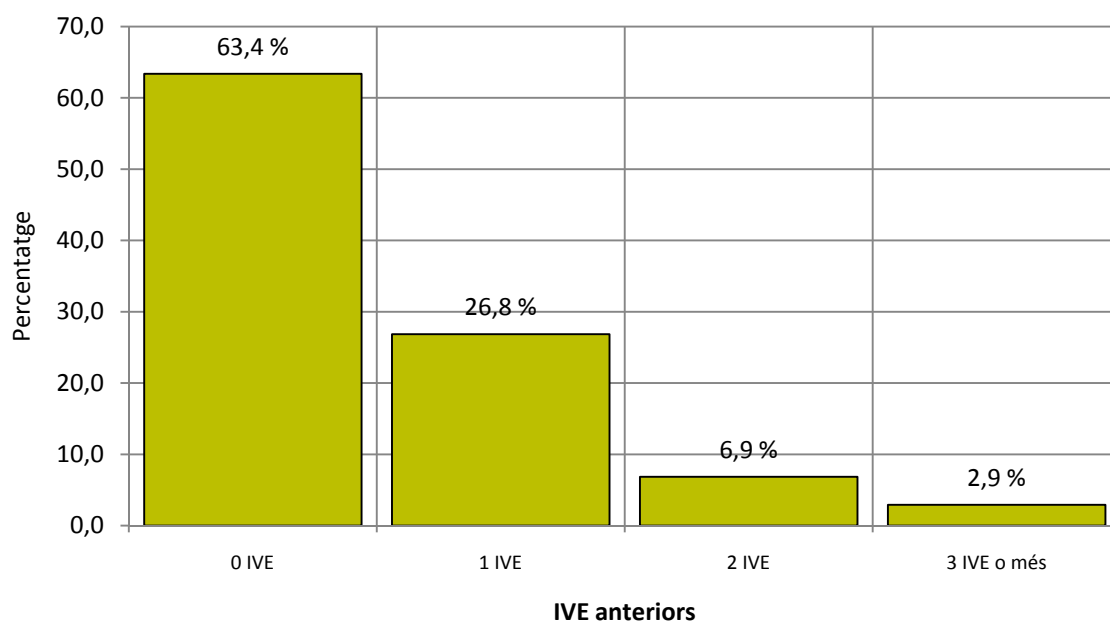
Quasi la meitat (47,7%) de les dones que han avortat a Catalunya no té cap fill, el 25,8% en té un, el 18,6% en té dos, i el 7,8% en té tres o més (Figura 7).

Figura 7. Avortament legal segons nombre de fills vius. Catalunya, 2009

El 63,4% de les dones no presenta cap avortament voluntari anterior a l'actual, el 26,8% n'ha tingut un, el 6,9% dos, i el 2,9% tres o més abans de l'actual (Figura 8).

Figura 8. Avortament legal segons avortaments voluntaris anteriors. Catalunya, 2009

3.8. Característiques de l'embaràs i de la seva interrupció

Per al conjunt d'avortaments legals efectuats a Catalunya, la mitjana de temps de gestació en el moment d'interrompre l'embaràs és de 8,5 setmanes, amb una desviació estàndard de 3,5 setmanes. La mitjana dels avortaments fets en centres hospitalaris és de 15,8 setmanes de gestació, amb una desviació estàndard de 4,4 setmanes, i la dels centres extrahospitalaris és de 8,3 setmanes de gestació, amb una desviació estàndard de 3,2 setmanes. La gran majoria d'avortaments (89,0%) es realitza dintre de les 12 primeres setmanes de gestació.

El 93,9% dels casos hospitalaris ha tingut una estada compresa entre 0 i 2 dies. Els que es realitzen en centres extrahospitalaris no requereixen d'ingrés.

Segons mostra la Taula 12, en el conjunt de les 26.046 IVE realitzades a Catalunya, s'han declarat un nombre lleugerament superior de motius (26.198). En 152 casos s'han declarat dos motius i no hi ha cap cas amb els tres motius a la vegada.

El risc per a la vida, la salut física o psíquica de la dona és el motiu més adduït i representa el 97,1% (25.442) de les respostes notificades (Taula 12).

Taula 12. Avortament legal segons motiu. Catalunya, 2009

Motiu	Primer motiu	Segon motiu	Tercer motiu	Total
Risc per a la vida/salut de la mare	25.421	21	0	25.442
Presumpció de defectes del fetus	623	130	0	753
Violació	2	1	0	3
Total	26.046	152	0	26.198

En els avortaments hospitalaris, la suposició que el fetus naixerà amb greus tares físiques o psíquiques és el motiu més freqüent i representa el 80,5% (610 casos). En els avortaments extrahospitalaris, el supòsit de perill per a la vida o per a la salut de la dona embarassada representa el 99,4% (25.296) de les respostes notificades (Taula 13).

Taula 13. Avortament legal segons motiu i tipus de centre. Catalunya, 2009

Centres hospitalaris				
Motiu	Primer motiu	Segon motiu	Tercer motiu	Total
Risc per a la vida/salut de la mare	144	2	0	146
Presumpció de defectes del fetus	598	12	0	610
Violació	2	0	0	2
Total	744	14	0	758
Centres extrahospitalaris				
Motiu	Primer motiu	Segon motiu	Tercer motiu	Total
Risc per a la vida/salut de la mare	25.277	19	0	25.296
Presumpció de defectes del fetus	25	118	0	143
Violació	0	1	0	1
Total	25.302	138	0	25.440

L'aspiració és el mètode més utilitzat (85,8%) en el conjunt d'interrupcions de l'embaràs (Taula 14). Aquest és el procediment més emprat en els centres extrahospitalaris (88,2%), mentre que en els centres hospitalaris el més utilitzat és el raspat uterí (49,1%).

Taula 14. Avortament legal segons mètode d'intervenció. Catalunya, 2009

Mètode	Centre hospitalari/extrahospitalari					
	Extrahospitalari		Hospitalari		Total	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Gel intracervical	7	0,0	113	15,2	120	0,5
Aspiració xeringa	22.325	88,2	11	1,5	22.336	85,8
Dilatació i evacuació	2.637	10,4	115	15,5	2.752	10,6
Raspat uterí	8	0,0	365	49,1	373	1,4
RU-486	26	0,1	0	0,0	26	0,1
Injecció intravenosa	1	0,0	3	0,4	4	0,0
Injecció intrauterina	1	0,0	2	0,3	3	0,0
Histerotomia	0	0,0	6	0,8	6	0,0
Histerectomia	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Altres	294	1,2	128	17,2	422	1,6
No hi consta	3	0,0	1	0,1	4	0,0
Total	25.302	100	744	100	26.046	100

4. L'avortament en el conjunt de l'Estat espanyol i en diversos països desenvolupats

Catalunya va tenir l'any 2008, la segona taxa d'avortament més alta després de la comunitat de Múrcia, segons la informació publicada per al conjunt de l'Estat espanyol.

Taula 15. Taxa d'avortament per 1.000 dones entre 15 i 44 anys segons comunitat autònoma de residència. Espanya, 2003-2008⁷

Comunitat autònoma de residència	Any					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Andalusia	8,3	9,0	10,0	10,5	11,2	11,3
Aragó	10,7	10,1	10,9	11,9	11,9	12,6
Astúries	7,8	8,6	8,3	8,3	7,7	8,1
Balears	13,7	12,4	12,6	14,0	14,9	14,1
Canàries	6,3	6,2	7,2	8,9	10,7	10,0
Cantàbria	4,3	4,5	4,4	4,7	4,6	6,1
Castella - la Manxa	5,8	5,8	6,7	6,7	8,2	8,5
Castella i Lleó	5,8	5,8	5,9	6,4	6,4	6,8
Catalunya	11,4	10,9	11,5	13,6	14,3	16,5
C. Valenciana	8,3	8,6	9,1	9,9	10,5	10,8
Extremadura	3,8	5,2	5,3	5,2	5,5	6,1
Galícia	4,2	4,5	4,4	4,4	4,5	3,5
Madrid	12,8	12,0	12,8	14,2	16,0	15,8
Múrcia	11,7	10,5	11,7	13,1	14,8	16,6
Navarra	4,8	5,2	5,2	5,3	5,7	6,1
País Basc	4,0	4,5	5,4	6,0	6,8	7,0
La Rioja	8,0	7,6	8,2	8,3	8,6	9,2
Ceuta i Melilla	3,1	3,1	3,3	2,7	3,7	3,3
Total	8,8	8,9	9,6	10,6	11,5	11,8

La taxa més baixa de l'any 2008 era la de Ceuta i Melilla, seguida per les de Galícia, Cantàbria i Extremadura. Respecte l'any 2007 va disminuir la taxa Ceuta i Melilla, Balears, Canàries, Galícia i Madrid. Les comunitats amb un increment més gran entre 2007 i 2008 van ser Múrcia i Catalunya. La taxa de Catalunya (16,5) és similar a la d'altres països occidentals. És més elevada que la taxa d'Itàlia⁸ (8,8 l'any 2006), que la de Finlàndia⁹ (8,7 el 2008) i que la d'Escòcia¹⁰ (12,4 l'any 2008). És similar a la de França¹¹ (14,7 el 2007) i inferior a altres països com Anglaterra i Gales¹² (18,2 l'any 2008), Suècia¹³ (20,8 l'any 2009) i Nova Zelanda (19,7 el 2008)¹⁴, que tenen les taxes més elevades.

5. Comentari

L'any 2009 ha disminuït un 3,3% el nombre d'IVE efectuades a Catalunya, respecte de les enregistrades l'any anterior.

El 43,1% de les dones que han avortat a Catalunya i hi resideixen han nascut a l'estranger, amb una reducció del 7,7% respecte a l'any anterior.

El grup de dones més nombrós és el de 25-29 anys i s'ha incrementat lleugerament (de 27,8 a 28,1) la mitjana d'edat.

Segons les dades provisionals del 2009, en comparació a les provisionals del 2008, s'ha produït una disminució de la taxa global d'IVE i en diversos grups d'edat, excepte en les menors de 15, en les de 30 a 39 i en les majors de 45 anys, que ha augmentat.

El nombre d'IVE per 100 nascuts vius ha augmentat una mica en el conjunt de dones en edat fèrtil i en algunes de les edats; s'ha reduït en les dones de 20 a 24 anys i de 40 a 49 anys, comparant les dades provisionals d'aquest any i l'anterior.

El país de procedència de les dones residents nascudes a l'estranger manté l'ordre de l'any anterior. No obstant això, s'han reduït les IVE de les dones d'Amèrica del Sud (principalment de Bolívia) i han augmentat les de dones procedents d'Àsia i del Marroc.

Per any d'arribada, més de la meitat ha arribat els darrers quatre anys, tot i això les IVE de dones arribades abans del 2008 han disminuït.

L'evolució recent del nombre d'IVE els darrers anys ha estat molt vinculada als moviments demogràfics i migratoris.

El perfil sociodemogràfic de les usuàries que ha realitzat una IVE l'any 2009 és molt similar al dels anys anteriors: dones solteres, sense fills i sense IVE anteriors. Pel què fa a la situació laboral hi ha menys treballadores per compte d'altri i s'ha doblat el percentatge de dones que són en atur.

El nombre de dones que ha acudit a un centre de planificació familiar ha augmentat una mica, bàsicament per un increment de consultes als centres privats. D'altra banda, han

disminuït les dones que demanen informació sobre la possibilitat d'interrompre l'embaràs, sobretot als centres públics.

Com a l'any anterior, el mètode més usat en el conjunt d'interrupcions de l'embaràs en els centres extrahospitalaris segueix sent l'aspiració. En els centres hospitalaris, també es manté com a primera opció la mateixa que el 2008, el raspat uterí.

No es disposa encara de les dades comparatives entre CCAA per l'any 2009, malgrat que es confirma que amb la reducció de la taxa el 2009 Catalunya es consolida com una de les taxes més baixes respecte d'altres països occidentals.

6. Relació de centres sanitaris que han notificat IVE durant l'any 2009

Centro Casanovas de Ginecología y Planificación Familiar, S.L.	Barcelona
Estudio Médico Especializado en Contracepción y Esterilidad, S.A.(Emece, S.A.)	Barcelona
Centre Mèdic Giness	Barcelona
Centre Médico Aragón	Barcelona
Centre Mèdic Les Corts	Barcelona
Centre Mèdic Teknon	Barcelona
Clínica d'Ara – Agrupació Tutor Mèdica	Barcelona
Hospital Casa de Maternitat	Barcelona
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau	Barcelona
Hospital de la Vall d'Hebron	Barcelona
Hospital del Mar	Barcelona
Hospital Quirón	Barcelona
USP Institut Universitari Dexeus	Barcelona
Instituto Ginetec, S.A.	Barcelona
Clínica Ginecológica Sants	Barcelona
Hospital de Figueres	Figueres
Adàlia Centre Mèdic	Girona
Centro Médico Aragón	Girona
Hospital Universitari Dr. Josep Trueta	Girona
Hospital General de Granollers	Granollers
Hospital General de l'Hospitalet - Consorci Sanitari Integral	L'Hospitalet de Llobregat
Hospital de Lleida Arnau de Vilanova	Lleida
Hospital de Mataró	Mataró
Hospital de Palamós	Palamós
Consorci Hospitalari Parc Taulí	Sabadell
Hospital Santa Caterina- Parc Hospitalari Martí i Julià	Salt
Centre Mèdic EIRA	Tarragona
Hospital de Terrassa	Terrassa
Hospital Universitari Mútua de Terrassa	Terrassa
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès	Vilafranca del Penedès

7. Referències bibliogràfiques

- ¹ Llei orgànica 9/1985, de 5 de juliol, de reforma de l'article 417 bis del Codi Penal. BOE 1985; num.166: 22041
- ² Llei orgànica 2/2010, de 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs. BOE 2010; num.55:1-14
- ³ Ordre de 17 de novembre de 1992, per la qual es regula l'acreditació dels centres i establiments sanitaris on es realitzin pràctiques d'avortament en els supòsits a què es refereix la Llei orgànica 9/1985, de 5 de juliol, de reforma del Codi penal. DOGC 1992; num:1682:7163-7164
- ⁴ Ordre de 10 de desembre de 1986, per la qual es disposa el procediment de recollida de dades relatives a les interrupcions voluntàries de l'embaràs dutes a terme de conformitat amb la Llei orgànica 9/1985, de 5 de juliol. DOGC 1986; num. 779: 4253
- ⁵ Generalitat de Catalunya. Pàgina web del Departament de Salut:
<http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir1933/index.html>
- ⁶ Institut d'Estadística de Catalunya. <http://www.idescat.es> (visitada octubre 2010)
- ⁷ Subdirección General de Promoción de la Salud y Epidemiología. Dirección General de Salud Pública y Consumo. Ministerio de Sanidad y Consumo. Interrupción voluntaria del embarazo. Datos definitivos correspondientes al año 2008. Madrid: Ministerio de Sanidad y Política Social, 2009.
- ⁸ Istituto nazionale di statistica: http://www.istat.it/dati/dataset/20090112_00/ (visitada octubre 2010)
- ⁹ National Institute for Health and Welfare (THL), Finland.
<http://www.stakes.fi/EN/tilastot/statisticsbytopic/reproduction/abortions.htm> (visitada octubre 2010)
- ¹⁰ Scottish Health Statistics: <http://www.isdscotland.org/isd/1918.html> (visitada octubre 2010)
- ¹¹ Institut national de la statistique et des études économiques:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau.asp?reg_id=0&ref_id=NATnon06223 (visitada octubre 2010)
- ¹² Department of Health, United Kingdom.
http://www.dh.gov.uk/en/Publicationsandstatistics/Publications/PublicationsStatistics/DH_099285
(visitada octubre 2010)
- ¹³ National Board of Health and Welfare, Sweden: <http://www.socialstyrelsen.se/statistics> (visitada octubre 2010)
- ¹⁴ Statistics New Zealand
http://www.stats.govt.nz/browse_for_stats/health/abortion/abortionstatistics_hotpdec08.aspx (visitada octubre 2010)